

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.I.1005/2023/7.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Gimesi Ágnes, a tanács elnöke
Dr. Kardos Andrea, előadó bíró
Dr. Domonyai Alexa, bíró
Dr. Schmidt Péter, bíró
Dr. Tuba István Krisztián, bíró

Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2024. április 9.
Az ügy tárgya: közokirat-hamisítás büntette
Terhelt(ek): Terhelt1 és társa (Terhelt1 I. rendű)

Elsőfok: Pesti Központi Kerületi Bíróság, 10.B.30.727/2020/56., ítélet, tárgyalás,
2022. május 19.
Másodfok: Fővárosi Törvényszék, 21.Bf.9909/2022/18., ítélet, nyilvános ülés,
2023. március 22.

Az indítvány előterjesztője: Terhelt1 I. rendű terhelt védője

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a közokirat-hamisítás büntette miatt Terhelt1 és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben a Terhelt1 I. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Pesti Központi Kerületi Bíróság 10.B.30.727/2020/56. számú és a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 21.Bf.9909/2022/18. számú ítéletét Terhelt1 I. rendű terhelt vonatkozásában hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye. Ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] I. A Pesti Központi Kerületi Bíróság 2022. május 19. napján kihirdetett 10.B.30.727/2020/56. számú ítéletében Terhelt1 I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett közokirat-hamisítás bűntettében [a Büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 342. § (1) bekezdés c) pont]. Ezért őt 250 napi pénzbüntetésre ítélte, a pénzbüntetés egy napi tételének összegét 1.000 forintban állapította meg. Az így kiszabott összesen 250.000 forint pénzbüntetés megfizetésére az I. rendű terhelt részére 5 havi részletfizetést engedélyezett. Rendelkezett arról, hogy a pénzbüntetés vagy egyhavi részlet megfizetésének elmulasztása esetén a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét napi tétlenként egy-egy napi fogházba végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni, továbbá a bűnügyi költség viseléséről.

[2] A védelmi fellebbezések alapján másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék a 2023. március 22. napján meghozott 21.Bf.9909/2022/18. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét Terhelt1 I. rendű terhelt vonatkozásában akként változtatta meg, hogy a kiszabott pénzbüntetésre – helyesen – havi egyenlő részletekben engedélyezett 5 havi részletfizetést. Helyesbítette az első részlet megfizetésének napjára vonatkozó elsőbírői megállapítást, továbbá mellőzte a pénzbüntetés átváltoztatásának mértékére vonatkozó rendelkezést. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[3] A jogerős ítéletben megállapított tényállás szerint Terhelt1 I. rendű terhelt és terhelt2 II. rendű terhelt közösen elhatározták, hogy munkaerő-kölcsönzéssel foglalkozó szövetkezetet alapítanak cég1 elnevezéssel azzal, hogy a vezető tisztségviselői pozíciókat egymást közt osztják meg. Ekként Terhelt1 I. rendű terhelt az igazgatóság elnöke tisztséget, míg terhelt2 II. rendű terhelt a felügyelőbizottság elnöke tisztséget tölti be. A terheltek azonban a szövetkezet alapításával összefüggésben keletkezett okiratokon olyan – egyébként, korábban munkavállalóként az alkalmazásukban állt – személyeket tüntettek fel alapítótagként, igazgatósági tagként, felügyelőbizottsági tagként és tanúként, hogy a névviselők a megjelölt tisztségviselői minőségükről és tanúkénti szerepeltetésükről nem bírtak tudomással, az okiratokon elhelyezett névaláírásuk pedig ténylegesen nem tőlük származott.

[4] Így a 2015. október 20. napján kelt „Jelenléti ív” elnevezésű dokumentumon Terhelt1 I. rendű terhelt neve mellett tanú5 és tanú1 neve is feltüntetésre került úgy, hogy a Szövetkezet közgyűlésén ténylegesen nem voltak jelen, és az okiraton szereplő névaláírás nem a saját kezüktől származott.

[5] A szövetkezet 2016. január 15. napján kelt „Egységes szervezetbe foglalt alapszabályán” és az „Alapító ülés jegyzőkönyvén” a terheltek, mint alapítók mellett tanú5, tanú7, tanú4, tanú6 és tanú1 is alapítóként került megjelölésre, és az okiratokon névaláírásuk is szerepelt. A névviselők a szövetkezet alapításáról nem bírtak tudomással, az okiratokon szereplő névaláírás nem a névviselők kezétől származott.

[6] A 2016. január 15. napján kelt „Elfogadó nyilatkozat” tanúsága szerint Terhelt1 I. rendű terhelt tanú5 és tanú2, mint tanúk jelenlétében elfogadta az igazgatóság elnökévé történő választását, azonban erre a tanúk jelenlétében ténylegesen nem került sor. Az okiraton tanúként szereplő személyek névaláírása nem a névviselők kezétől származik, arról tudomásuk sem volt.

[7] A 2016. január 15. napján kelt „Elfogadó nyilatkozat” tanúsága szerint terhelt2 II. rendű terhelt tanú3 és tanú2, mint tanúk jelenlétében elfogadta a felügyelő bizottsági taggá és elnökévé történő választását, azonban erre ténylegesen a tanúk jelenlétében nem került sor. Az okiraton szereplő névaláírások közül a tanú2 tartalmú névaláírás nem a névviselő kezétől származott, míg a tanú3 tartalmú aláírást a névviselő helyezte el az okiraton abban a hiszemben, hogy a terheltekkel fennálló munkaviszonyával kapcsolatos munkaszerződéssel összefüggő okiratot lát el a kézjegyével.

[8] A 2016. január 15. napján kelt „Elfogadó nyilatkozat” tanúsága szerint tanú1 tanú5 és tanú3, mint tanúk jelenlétében elfogadta az igazgatósági taggá történő választását, azonban erre ténylegesen nem került sor. Az okiraton szereplő névaláírások közül tanú1 és tanú5 névaláírása nem a névvisező kezétől származik, míg a tanú3 tartalmú aláírást a névvisező helyezte el az okiraton abban a hiszemben, hogy a terheltekkel fennálló munkaviszonyával kapcsolatos munkaszerződéssel összefüggő okiratot lát el a kézjeggyével.

[9] A 2016. január 15. napján kelt „Elfogadó nyilatkozat” tanúsága szerint tanú5 tanú2 és tanú7, mint tanúk jelenlétében elfogadta az igazgatósági taggá történő választását, azonban erre ténylegesen nem került sor. Az okiraton szereplő névaláírások nem a névvisezők kezétől származtak, arról tudomásuk nem volt.

[10] A 2016. január 15. napján kelt „Elfogadó nyilatkozat” tanúsága szerint tanú6 tanú5 és tanú7, mint tanúk jelenlétében elfogadta a felügyelő bizottsági taggá történő választását, azonban erre ténylegesen nem került sor. Az okiraton szereplő névaláírások nem a névvisezők kezétől származtak, arról tudomásuk nem volt.

[11] A 2016. január 15. napján kelt „Elfogadó nyilatkozat” tanúsága szerint tanú7 tanú5 és tanú2, mint tanúk jelenlétében elfogadta a felügyelő bizottsági taggá történő választását, azonban erre ténylegesen nem került sor. Az okiraton szereplő névaláírások nem a névvisezők kezétől származtak, arról tudomásuk nem volt.

[12] A 2016. január 15. napján kelt „Jelenléti íven” Terhelt1 I. rendű terhelt, mint igazgatósági elnök neve mellett tanú5 és tanú1, mint igazgatósági tag, a 2016. január 15. napján kelt „Jelenléti ív folytatása I.” elnevezésű okiraton terhelt2 II. rendű terhelt, mint a felügyelő bizottság elnöke neve mellett tanú6 és tanú7, mint felügyelő bizottsági tag és tanú4 került megjelölésre, és az okiratokon a névaláírásuk is szerepelt. Az okiraton szereplő névaláírások – a terheltek nevén kívül – nem a névvisezők saját kezétől származtak, arról tudomásuk nem volt.

[13] A 2016. január 16. napján kelt „Kézbesítési megbízási szerződésen” és a „Nyilatkozat székhely használatához” elnevezésű okiraton szereplő tanú5 tartalmú névaláírás nem a névvisező saját kezétől származott, míg a tanú3 tartalmú aláírást a névvisező helyezte el az okiraton abban a hiszemben, hogy a terheltekkel fennálló munkaviszonyával kapcsolatos munkaszerződéssel összefüggő okiratot lát el a kézjeggyével.

[14] A Szövetkezet alapításával összefüggésben való eljárásra Terhelt1 I. rendű terhelt jogi képviselő1 ügyvédet meghatalmazta 2016. január 15. napján, aki az alapítás során a fentiekben részletezett, valótlan tartalmú okiratokat – nem tudva arról, az okiratokon lévő aláírások nem a névvisezőktől származnak – a cím24 alatti Fővárosi Törvényszék Cégbíróságára 2016. január 15. napja és 2016. február 15. napja közötti, pontosabban meg nem állapítható napon elektronikus úton benyújtotta.

[15] A Fővárosi Törvényszék, mint Cégbíróság cégjegyzékszám1 cégjegyzékszám az céglet, annak vezető tisztségviselőjeként Terhelt1 I. rendű terhelt igazgatósági elnök mellett tanú5 és tanú1t mint igazgatósági tagot, a felügyelő bizottsági tagjaként pedig terhelt2 II. rendű terhelt felügyelő bizottsági elnök mellett tanú6 és tanú7t a cégnyilvántartásba mint közhiteles nyilvántartásba 2016. február 15. napján bejegyezte.

[16] A terheltek – a meghamisított magánokiratok cégbírósághoz való benyújtásával – közreműködtek abban, hogy a cégnyilvántartásban mint közhiteles nyilvántartásba valótlan adatok kerüljenek bejegyzésre {elsőfokú ítélet [10]-[23], [65] bekezdés, másodfokú ítélet [22] bekezdés}.

[17] II. 1. A jogerős ügydöntő határozattal szemben Terhelt1 I. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján, mivel álláspontja szerint

a jogerős ítélet az I. rendű terhelt vonatkozásában nem tartalmaz elkövetési magatartást, ennél fogva az I. rendű terhelt bűnösségének megállapítása anyagi jogszabályt sért.

[18] Indokolásában előadta, hogy az eljáró bíróságok a tényállást a terhelt vallomásaival szemben a tanúk vallomására alapították, ugyanis a tanúk egyezően számoltak be arról, hogy a szövetkezet alapításáról nem volt tudomásuk, és azzal összefüggésben nem írtak alá semmilyen okiratot. Utalt emellett jogi képviselő ügyvéd vallomására is, aki elképzelhetetlennek tartotta, hogy az általa ellenjegyzett okiratok vonatkozásában nem került sor az aláírók személyazonosságának ellenőrzésére, ugyanakkor nem zárta ki, hogy az iroda egyik alkalmazottja kivitte az okiratokat az iroda székhelyéről, így az aláírásra nem az ügyvéd jelenlétében került sor. Lényeges körülménynek tartotta, hogy a cégalapítás során keletkezett iratok beázás miatt jogi képviselő ügyvédnél megsemmisültek, így azok eredeti formában nem álltak rendelkezésre, emiatt nem készült írásszakértői vélemény, így nem is lehetett megállapítani, hogy az okiratokat a nevezett személyek helyett ténylegesen ki írta alá.

[19] Kiemelte, hogy az aláírások származására vonatkozó bizonyítottság hiánya miatt a Fővárosi Törvényszék a tényállásból kirekesztette a „...valamint úgy írták alá az okiratokat helyettük és nevükben...” kitételt, ezzel annak megállapítását is mellőzte, hogy az aláírások Terhelt I. rendű terhelttől származnak. Álláspontja szerint emiatt a tényállásból hiányzik az intellektuális közokirat-hamisítás elkövetési magatartása, vagyis az, hogy a közreműködést, mint elkövetési magatartást mely ítéletben foglalt tény merítette ki.

[20] Hivatkozása szerint az elsőfokú ítéleti tényállás a „közreműködtek a benyújtással” magatartás rögzítésével a törvényszöveget ismételte meg, mely alapján az elsőfokú bíróság az okiratok cégbírósághoz való benyújtást tekintette elkövetési magatartásnak, amit az elsőfokú ítélet ténymegállapítása alapján jogi képviselő ügyvéd végzett.

[21] Rámutatott arra is, hogy a kerületi bíróság – az elsőfokú ítélet 10. oldal 3. bekezdése szerint – azt is elkövetési magatartásnak tekintette, hogy a terhelt az okiratokon olyan személyek aláírását szerepeltették valótlanul, akik tisztségviselői minőségükről és tanúkénti szerepeltetésükről nem bírtak tudomással, az okiratokon elhelyezett névaláírásuk pedig nem tőlük származott.

[22] Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság okiratok aláírására vonatkozó megállapítása alapvetően a terhelt érdekeltségén alapult, ugyanakkor a bűnösség megállapítása kizárólag abban az esetben törvényes, ha a motívum és a lehetőség feltárása mellett az elkövetési magatartás rögzítése is megtörténik, azonban ez jelen esetben elmaradt.

[23] Érvelése szerint az okiratok hamis tartalmát átfogó tudattartalom – amelynek meglétét a Fővárosi Törvényszék megállapíthatónak találta – nem elkövetési magatartás, az pedig anyagi jogszabályt sértő megállapítás, hogy a terhelt „közreműködtek” az okiratok benyújtásában, mert ennek rögzítése csupán a törvényszöveg megismétlése, viszont a közreműködést kimerítő, a büntető törvényi tényállásba ütköző, konkrétan körülírt történeti tény a másodfokú ítélet nem tartalmaz. Kiemelte azt is, hogy a közreműködés csak valamely aktív magatartásban nyilvánulhat meg, így az I. rendű terhelt bűnös tudattartalmának deklarálásával a törvényszék kizárólag „bűnös közömbösséget” rótt Terhelt I. rendű terhelt terhére.

[24] Mindezekre tekintettel indítványozta, hogy a Kúria a jogerős ítéletet változtassa meg, és az I. rendű terheltet mentse fel az ellene emelt vád alól.

[25] 2. A Legfőbb Ügyészség BF.1248/2023/2. számú észrevételében a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta.

[26] Álláspontja szerint az irányadó tényállás – szemben a védő érvelésével – az I. rendű terhelt vonatkozásában rögzíti azt az értelmi és fizikai cselekvőséget, amely az intellektuális közokirat-hamisítás büntetében büntetni rendelt közreműködés elkövetési magatartásnak

feleltethető meg. Az irányadó tényállás szerint ugyanis az céglet kizárólag az I. és a II. rendű terheltek alapították meg, ebben rajtuk kívül más személy nem vett részt, azonban a szabályos alapítás látszata érdekében az alapszabályon, a jegyzőkönyvben, és a bejegyzés alapjául szolgáló, általuk is aláírt okiratokon olyan személyek neve szerepelt, akiknek nem volt tudomása a szövetkezet alapításáról, nem is voltak jelen az okiratok készültkor, e minőségükről nem tudtak, az okiratokon lévő aláírás nem tőlük származott.

[27] E tényekkel az I. rendű terhelt tisztában volt, miként azzal is, hogy a valótlan okiratok a szövetkezet bejegyzésével kapcsolatos cégbíróági eljárásban felhasználásra kerülnek, hiszen ő volt az a személy, aki az eljárás lefolytatására jogi képviselőt ügyvédet meghatalmazta. Megállapítható az is, hogy az I. rendű terhelt a cégbejegyzés alapjául szolgáló valótlan okiratok elkészítésében aktívan részt vett, hiszen azokat a saját nevében úgy írta alá, hogy valótlanúságukról tudomással bírt.

[28] Mindezek alapján az irányadó tényállás az I. rendű terhelt elkövetéskori tudattartamára vonatkozó, illetve a terhére rótt bűncselekmény elkövetési magatartását megvalósító tényeket is rögzíti. Erre tekintettel az alapügyben eljáró bíróságok az I. rendű terheltet törvényesen mondták ki bűnösnek az intellektuális közokirat-hamisítás büntetében, amelyet azonban közvetett tettesként valósított meg.

[29] Indítványozta ezért, hogy a Kúria a Pesti Központi Kerületi Bíróság 10.B.30.727/2020/56. számú és a Fővárosi Törvényszék 21.Bf.9909/2022/18. számú ítéletét Terhelt I. rendű terhelt vonatkozásában a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában tartsa fenn.

[30] 3. Az I. rendű terhelt védője a Legfőbb Ügyészség átiratára észrevételt nem tett.

[31] **III.** Az I. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványa alaptalan.

[32] 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely Be. 648. §-a alapján csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen terjeszthető elő. Az eljárási törvény a Be. 649. §-ában tételesen megjelöli azokat az okokat, amelyekre hivatkozással e rendkívüli jogorvoslat igénybe vehető. A felülvizsgálatot megalapozó büntető anyagi jogsértéseket a Be. 649. § (1) bekezdése, az eljárási szabálysértéseket e törvényhely (2) bekezdése határozza meg.

[33] Az I. rendű terhelt védője által megjelölt Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint felülvizsgálati indítvány terjeszthető el, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét.

[34] A felülvizsgálatra irányadó jogszabályi rendelkezések kimondják, hogy a felülvizsgálati indítványban a jogerős ítéletben megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]. A Be. 659. § (1) bekezdése alapján e rendkívüli jogorvoslat során nincs helye a bizonyítékok ismételt és eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének; a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[35] Mindez azt jelenti, hogy a felülvizsgálat során a jogerős határozatban megállapított tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vizsgálható, az eljáró bíróság által levont jogi következtetések – így a bűnösség megállapításának és a cselekmény jogi minősítésének helyessége – kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével bírálható el (BH 2004.102.).

[36] A felülvizsgálati eljárásban az irányadó tényállás az ítélet egészében és tartalmilag vizsgálendő (BH 2015.216.I.), ezért a tényálláshoz tartozónak kell tekinteni mindazon történeti tényeket, amelyeket a bíróság az ítéletében ekként megállapított, függetlenül attól, hogy azokat ítéletszerkesztési hiba folytán esetlegesen nem a történeti tényállásban rögzített,

hanem az indokolás más részében, így a bizonyítékok értékelése vagy a jogi indokolás körében (BH 2016.163.III.).

[37] Ennek megfelelően a Kúria az irányadó tényállás részének tekintette az elsőfokú ítélet tényálláson kívüli részében, az indokolás [65] bekezdésében tett azon ténymegállapítást is, miszerint jogi képviselő ügyvédnek nem volt tudomása arról, hogy az aláírások nem a névviselektől származnak.

[38] A tényállás jelen ügyben is a másodfokú bíróság által tett kiegészítésekkel, helyesbítésekkel irányadó a felülvizsgálati eljárásban (EBH 2011.2385).

[39] 2. A Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontja szerint az ún. intellektuális közokirat-hamisítás büntettét az követi el, aki közreműködik abban, hogy jog vagy kötelezettség létezésére, megváltozására vagy megszűnésére vonatkozó valótlan adatot, tényt vagy nyilatkozatot foglaljanak közokiratba.

[40] A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 323. § (3) bekezdése alapján a közokirat teljes bizonyító erővel bizonyítja,

a) hogy a kiállító a benne foglalt intézkedést megtette vagy határozatot a benne foglalt tartalommal meghozta;

b) a közokirattal tanúsított adatok és tények valóságát;

c) a közokiratban foglalt nyilatkozat megtételét, annak idejét és módját.

A bizonyítottságnak ez a három tárgyköre nem kapcsolódik minden és bármely típusú közokirathoz. A közokirat fajtája határozza meg, hogy a Pp. 323. § (3) bekezdésének melyik pontjába foglalt tárgykört bizonyítja teljes bizonyító erővel (BH 2023.63.).

[41] A közokirat-hamisítás büntettének elkövetési tárgyáról szóló 1/2004. Büntető jogegységi határozat III. pontja kifejti, hogy a közokiratok rendeltetésüket tekintve ún. bizonyító közokiratok és ún. rendelkező közokiratok lehetnek. A bizonyító közokiratok azok, amelyek bizonyító ereje kiterjed a bennük foglalt tények, nyilatkozatok és adatok megtörténtének és azok tartalmi valóságának közhiteles igazolására is (anyagi bizonyító erő). A rendelkező közokiratoknak a bizonyító ereje ugyan nem terjed ki a közokiratban rögzített adatok, nyilatkozatok, megállapítások, intézkedések tartalmi valóságának az igazolására, azt azonban ezek a közokiratok is közhitelűen és teljes bizonyító erővel igazolják, hogy a kiállítójuk az okiratban megjelölt helyen és időben a bennük foglalt, s meghatározott személyi vagy tárgyi körre vonatkozó adatot (például rendelkezést) közokiratba foglalta.

[42] Az intellektuális közokirat-hamisítás elkövetési magatartása a közreműködés abban, hogy valótlan adatot, tényt vagy nyilatkozatot foglaljanak közokiratba.

[43] A Btk. 342. § (1) bekezdésének c) pontja szerinti bűncselekmény befejezett alakzata esetén az adott közokirat kiállítására feljogosított hivatalos személy által kiállított közokiratba az elkövető értelmi-fizikai közreműködése révén úgy kerül a valótlan (hamis) tartalom, hogy erről a közokirat kiállítójának nincs tudomása.

[44] Az intellektuális közokirat-hamisítás büntettének elkövetési magatartásaként megjelölt közreműködést az valósítja meg, aki a közokiratba foglalás érdekében a jogi jelentőséggel bíró tényt, adatot vagy nyilatkozatot a kiállító hatóság, vagy az erre feljogosított személy tudomására hozza, azt szolgáltatja (EBH 2002.734.).

[45] A bírói gyakorlat szerint a közreműködés minden olyan értelmi-fizikai cselekvőség, amely alkalmas arra, hogy annak következményeként a közokirat kiállítására illetékes személy a közokiratban a törvényi tényállásban meghatározott joghatással bíró valótlan adatot, tényt vagy nyilatkozatot rögzítsen. E közreműködés tulajdonképpen speciális

közvetett tettesség, mivel a közokiratot létrehozó [abban bejegyzést eszközölő] ügyintéző tévedésben van az elkövető szándékát illetően. Nem kizárt azonban, hogy e törvényi közvetett tettességhez is közvetett tettesség kapcsolódjon (BH 2022.148.).

[46] Jelen esetben a valótlan adatok rögzítésére az cég1 cégnyilvántartásba történő nyilvántartásba vétele során került sor.

[47] A cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (a továbbiakban: Ctv.) 22. § (1) bekezdése szerint a cégnyilvántartás hitelesen tanúsítja a benne feltüntetett adatok, továbbá a bejegyzett jogok és tények fennállását, illetve azok változásait. Ellenkező bizonyításig vélelmezni kell annak jóhiszeműségét, aki a cégnyilvántartásban szereplő, illetve a Céglőnyben közzétett adatban bízva, ellenérték fejében szerez jogot.

[48] A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 3:325. § (1) bekezdése alapján a szövetkezet a tagok vagyoni hozzájárulásából álló tőkével alapított, a nyitott tagság és a változó tőke elvei szerint működő, a tagok gazdasági és társadalmi szükségleteinek kielégítésére irányuló tevékenységet végző jogi személy, amelynek a tag kötelezettsége a szövetkezettel szemben vagyoni hozzájárulásának szolgáltatására és az alapszabályban meghatározott személyes közreműködésre terjed ki.

[49] A Ptk. 3:331. § (1) bekezdése szerint a szövetkezet létesítő okirata az alapszabály. Az alapszabály elfogadásához legalább hét személy egybehangzó akaratnyilatkozata szükséges. E § (2) bekezdése előírja, hogy az elfogadott alapszabályt minden alapító tagnak alá kell írnia. Az alapszabályt a tag helyett közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt meghatalmazással rendelkező képviselője is aláírhatja.

[50] A Ptk. 3:343. § (1) bekezdése szerint a szövetkezet ügyvezetését háromtagú igazgatóság látja el, a Ptk. 3:349. § (1) bekezdése pedig előírja, hogy a felügyelő bizottság is három tagból áll.

[51] A jogerős ítéletben megállapított irányadó tényállás szerint az cég1 megalapítását Terhelt1 I. és terhelt2 II. rendű terhelt határozta el, az alapításban ténylegesen rajtuk kívül más személy nem vett részt, tehát nem volt meg a törvény által megkívánt számú alapító tag, továbbá a szükséges számú tisztségviselő – igazgatósági és felügyelőbizottsági tag – sem, a közgyűlés összehívásának feltételei nem álltak fenn. Az I. rendű terhelt ezzel nyilvánvalóan tisztában volt, ezért a törvénynek megfelelő eljárás látszata és a szövetkezet cégbírószági nyilvántartásba vétele érdekében a jelenléti íveken, az egységes szerkezetbe foglalt alapszabályon, az elfogadó nyilatkozatokon, a kézbesítési megbízási szerződésen és a nyilatkozat székhely használatához elnevezésű okiratokon további személyeket is feltüntetett. A tényállásból egyértelműen kiolvasható az is, hogy az okiratokon alapítóként, igazgatósági- és felügyelőbizottsági tagként, valamint tanúként megjelölt személyek nem tudtak a szövetkezet alapításáról, az okiratokon feltüntetett minőségükről, az okiratok létrejöttékor nem voltak jelen, az aláírások nem tőlük származtak.

[52] Az I. rendű terhelt a fentiek tudatában maga is aláírta a valótlan tartalmú okiratokat, továbbá a szövetkezet alapításához kapcsolódó eljárásra – mely magában foglalta a szükséges okiratok cégbírószági benyújtását is – ügyvédi meghatalmazást adott jogi képviselőnek, aki a Ptk. 3:329. § (1) bekezdése alapján a szövetkezet alapítását bejelentette a nyilvántartó bíróságnak. Ennek eredményeképpen került sor az cég1 cégbírószági nyilvántartásba vételére az I. rendű és a II. rendű terhelt előzetes elhatározása szerint, a valótlan tartalmú okiratoknak megfelelően.

[53] Mindezek alapján – a védő álláspontjával szemben – szó sincs arról, hogy az irányadó tényállás ne rögzítené az I. rendű terhelt közreműködését leíró konkrét tényeket, az elkövetéskori tudattartalmát, és kimerülne törvényszöveg megismétlésében.

[54] Erre tekintettel az I. rendű terhelt védőjének az elkövetési magatartás leírásának hiányára alapított kifogása nem alapos, az I. rendű terhelt tényállásban megállapított cselekvősege mindenben megfeleltethető a törvényi tényállásban foglalt közreműködés elkövetési magatartásának, így az eljáró bíróságok az I. rendű terheltet törvényesen mondták ki bűnösnek közokirat-hamisítás büntetében [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont].

[55] Mivel a szövetkezet nyilvántartásba vétele megtörtént, a bűncselekmény befejezett alakzata volt megállapítható.

[56] Az I. rendű terhelt elkövetői minőségét illetően azonban a Legfőbb Ügyészség álláspontja helytálló.

[57] A Btk. 13. § (2) bekezdése szerint közvetett tettes az, aki a szándékos bűncselekmény törvényi tényállását e cselekményért gyermekkor, kóros elmeállapot, kényszer vagy fenyegetés miatt nem büntethető, illetve tévedésben lévő személy felhasználásával valósítja meg.

[58] A közvetett tettes tehát olyan személyt használ fel a szándékos bűncselekmény tárgyi tényállási elemeinek a megvalósítására, aki e szándékos bűncselekmény miatt azért nem vonható felelősségre, mert nála hiányoznak az elkövetővé váláshoz szükséges alanyi feltételek. (BH 2018.216.).

[59] Az irányadó tényállás azt tartalmazza, hogy a szövetkezet nyilvántartásba vételi eljárása során eljáró jogi képviselő ügyvédnek nem volt tudomása arról a közbizalom elleni bűncselekmény megvalósulása szempontjából lényeges tényről, hogy az I. rendű és II. rendű terheltén kívüli további személyek a megjelölt tisztségeket ténylegesen nem kívánják ellátni, az okiratokon lévő aláírásuk valótlan.

[60] Jelen esetben a valótlan tartalmú okiratok benyújtója tévedésben [Btk. 20. § (1) bekezdés] lévő személy volt, így az I. rendű terhelt a bűncselekmény Btk. 13. § (2) bekezdés szerinti közvetett tettese (BH 2022.148.).

[61] A Kúria csupán a teljesség érdekében utal arra, hogy a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján azonban a bűncselekmény törvénysértő minősítése, illetve a Btk. más szabályának megsértése csak akkor felülvizsgálati ok, ha ennek következtében a bíróság törvénysértő büntetést szabott ki. Ez azonban jelen ügyben szóba sem kerülhet, mivel a Btk. 12. §-a szerint a közvetett tettes is tettes, ekként a tettesre irányadó büntetési tétel a közvetett tettesre is értelemszerűen irányadó. Az elkövetői alakzat téves megállapítása tehát önmagában nem vezethet törvénysértő büntetés kiszabásához, nem alapoz meg felülvizsgálatot.

[62] A Kúria a Be. 649. § (2) bekezdése szerinti olyan felülvizsgálati okot, melynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles, nem észlelt.

[63] IV. Mindezekre figyelemmel a Kúria a megtámadott határozatot – a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen – a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[64] A Kúria – a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 10. § (2) bekezdése és a Kúria ügyelosztási rendjének IV.6. pontjában írt rendelkezés alapján – öttagú tanácsban járt el.

[65] A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[66] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdésének első fordulata pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2024. április 9.

Dr. Gimesi Ágnes s.k. a tanács elnöke, Dr. Kardos Andrea s.k. előadó bíró, Dr. Domonyai Alexa s.k. bíró Dr. Schmidt Péter s.k. bíró, Dr. Tuba István Krisztián s.k. bíró